

List Židom kapitoly 8 až 10

*Hľa, idú dni, hovorí Pán, a uzavriem s domom Izraelovým a s domom Júdovým novú zmluvu...*

*Lebo toto je zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraelovým po tých dňoch, hovorí Pán:*

*Dám svoje zákony do ich mysle a napíšem ich na ich srdcia*

*a budem im Bohom, a oni mi budú ľuďmi.*

*Lebo budem milostivý ich neprávostiam a na ich hriechy*

*a na ich bezzákonné skutky viacej nespomeniem.*

Židom 8:8,10,12

### Zasľúbenie o Novej zmluve

Apoštol v Liste Židom pripomína zasľúbenie o novej zmluve, ktorú Boh zasľúbil svojmu ľudu už v ére starej zmluvy, ešte vtedy, keď boli pod zákonom, pod mojžišovskou zmluvou skutkov: „Hľa, idú dni, hovorí Pán, a uzavriem s domom Izraelovým a s domom Júdovým novú zmluvu“ (Židom 8:8). Apoštol sa odkazuje na (cituje) Jeremiášovo proroctvo, v ktorom bolo toto zasľúbenie o novej zmluve oznámené: „Hľa, idú dni, hovorí Hospodin, že učiním s domom Izraelovým a s domom Júdovým novú zmluvu“ (Jeremiáš 31:31). Jeremiáš prorokuje, že v budúcnosti Boh uzavrie so svojím ľuďom („dom Izraelov a dom Júdov“, dvanásť pokolení Jakobových, čiže celý etnický Izrael) novú zmluvu. Prečo je táto prorocky oznámená a zasľúbená zmluva nová? Preto, lebo Izrael už pod zmluvou je. Je pod zmluvou zákona, pod mojžišovskou zmluvou skutkov. Pre akú príčinu Boh uzavrel na Sinaji (a v Moábskej púšti) s Izraelom zmluvu zákona<sup>A)</sup> po tom, ako ich vyviedol zo zajatia v Egypte? Zmluvu s nimi uzavrel preto, aby mu boli ľuďom a On aby im bol Bohom (3. Mojžišova 26:11-12 v kontexte celej kapitoly; Jeremiáš 7:23, 11:4). Táto zmluva však bola dvojstranná a zo strany Izraela vyžadovala splnenie zmluvných podmienok – naplnenie zmluvy, poslušnosť zo skutkov zákona. Zmluvná garancia, že Boh im bude Bohom a oni mu budú ľuďom, mala platiť výhradne a len pod podmienkou ich zmluvnej poslušnosti. Oni však neustále neposlúchali, zmluvu nenapĺňali (prestupovali, porušovali), a preto sa neustále míňali toho, čo mala zmluva pri nich docieľiť – aby boli Božím ľuďom, uprostred ktorého Boh prebýva, ľuďom milujúcim a poslúchajúcim Boha, ľuďom, ktorý pozná Boha. Keďže mojžišovská zmluva, zmluva zákona skutkov, tento Boží zámer nedokázala docieľiť, bolo potrebné, aby Boh s nimi uzavrel novú zmluvu a aby táto zmluva bola iná.

Jeremiáš o tom prorokuje takto: „... učiním s domom Izraelovým a s domom Júdovým novú zmluvu. Nie takú zmluvu, akú som učinil s ich otcami toho dňa, ktorého som ich pojal za ruku, aby som ich vyviedol z Egyptskej zeme, ktorú to moju zmluvu oni zrušili, hoci som ja bol ich manželom, hovorí Hospodin“ (Jeremiáš 31:31-32). Nová zmluva musí byť iná ako stará zmluva preto, aby docielila to, čo stará zmluva docieľiť nedokázala a nemohla. Izrael „zrušil zmluvu“ s Hospodinom, čo sa stalo tým, že nedodrжал zmluvné podmienky, ktorými bol viazaný, a preto

zmluva nepriniesla výsledok, ktorý by bola priniesla v prípade dodržania zmluvy. Izrael zmluvu zrušil svojou neposlušnosťou, svojou tvrdou šijou, svojím kamenným srdcom, svojou neverou, čo všetko bolo výsledkom ich neverenia Bohu (neviery, absencie viery – ako sme to vyložili v prvej časti tejto série, kde sme sa venovali kapitolám 3 a 4 Listu Židom). Rovnako na túto skutočnosť poukazuje aj apoštol v Liste Židom: „... nie podľa zmluvy, ktorú som učinil s ich otcami toho dňa, keď som ich pojal za ruku, aby som ich vyviedol z Egyptskej zeme, lebo oni nezostali v mojej zmluve, a ja som si ich nepovšimnul, hovorí Pán“ (Židom 8:9).

Preto ak výsledkom novej zmluvy má byť to, čo tá stará nemohla docieľiť – Boží zámer mať svoj milujúci, poslušný, verný ľud –, musí byť nová zmluva iná. Iná v tom, že nebude dvojstranná, ale jednostranná. Iná v tom, že to, čo Boh od svojho ľudu požaduje, v ňom on sám aj spôsobí – obrežanosť srdca a poslušnosť Božiemu zákonu: „Lebo toto je zmluva, ktorú učiním s domom Izraelovým po tých dňoch, hovorí Hospodin: Dám svoj zákon do ich vnútornosti a napíšem ho na ich srdce a budem im Bohom, a oni mi budú ľuďom. A nebudú už viacej učiť druh druhá ani brat brata hovoriac: Poznajte Hospodina! Lebo ma budú znáť všetci od najmenšieho z nich do najväčšieho z nich, hovorí Hospodin, pretože odpustím ich neprávosť a na ich hriechy viacej nespomeniem“ (Jeremiáš 31:33-34). Na toto proroctvo éry starej zmluvy odkazuje aj apoštol v Liste Židom: „Lebo toto je zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraelovým po tých dňoch, hovorí Pán: Dám svoje zákony do ich mysle a napíšem ich na ich srdcia a budem im Bohom, a oni mi budú ľuďom. A nebudú viacej učiť každý svojho blížneho a každý svojho brata hovoriac: Poznaj Pána! Lebo ma budú všetci znáť, od malého z nich až do veľkého z nich. Lebo budem milostivý ich neprávostiam a na ich hriechy a na ich bezzákonné skutky viacej nespomeniem“ (Židom 8:10-12). Toto proroctvo o príchode novej zmluvy je zároveň zaslúbením, ktoré sľubuje, že Boh svojmu ľudu obreže srdcia, aby boli obrezaného srdca a poslúchali Boží zákon, a vložil svoj zákon do ich vnútra, do ich mysle, aby boli Bohu poslušní a poslúchali jeho zákon. Táto zmluva ďalej garantuje aj to, že Boh odpustí svojmu ľudu ich hriechy.

Všimnime si, že táto zmluva je zaslúbená ako jednostranná. Boh v nej zaväzuje sám seba, ale na človeka ako druhú zmluvnú stranu nekladie žiadnu podmienku. Je to zmluva zaslúbení, pretože sľubuje, čo urobí Boh ako zmluvná strana, ale nekladie žiadnu podmienku na strane človeka. Je to zmluva rovnakej povahy ako abrahámovská zmluva – je postavená na Božej milosti. Garanciou naplnenia zmluvy je sám Boh, pretože zaväzuje samého seba, pričom sa

zaväzuje vyplniť zmluvnej strane (Božiemu ľudu) zaslúbenie zmluvy bez toho, aby na zmluvnú stranu uvalil nejaké zmluvné podmienky. Len nová zmluva dokáže docieľiť Boží zámer mať svoj ľud, ktorý je poslušný a obrezaného srdca, pretože Boh sám túto obriezku srdca a poslušnosť Božiemu zákonu spôsobí vo všetkých tých, ktorí budú pod touto novou zmluvou. Kľúčovým preto je, na koho sa táto zmluva bude vzťahovať, kto pod touto zmluvou nakoniec bude.

S kým Boh uzavrie novú zmluvu?

Starozákonné proroctvo (Jeremiáš 31:31) aj novozákonný odkaz na toto proroctvo (Židom 8:8) hovorí, že Boh túto novú zmluvu uzavrie „s domom Izraelovým a domom Júdovým“ či „s domom Izraelovým“ (Jeremiáš 31:33; Židom 8:10). Javí sa to teda tak, že ide o izraelský národ, Izrael ako etnikum, dvanásť kmeňov Izraela, Boží ľud vyvolený na zemi za zvláštne Božie vlastníctvo. Z pohľadu potomstiev („semena“) zaslúbených Abrahámovi sa to javí tak, že Boh uzavrie novú zmluvu so „zvláštnym telesným Abrahámovým potomstvom“ (pozri publikáciu „Zmluva zaslúbení: Abrahámovo potomstvo“<sup>B)</sup>). Výrazy „dom Izraelov a dom Júdov“ a „dom Izraelov“ sú vzájomne zameniteľné, čo je zrejmé z vyššie citovaných veršov. Aj výrazy „dom Izraelov“ a „Izrael“ sú vzájomne zameniteľné, keďže oba odkazujú na izraelský národ ako na etnikum.

Vo svetle apoštolského učenia, apoštolského výkladu starozákonných Písem však musíme spozornieť, pretože vysvetľuje a odкрýva niečo, čo v starozákonných Písmach bolo zakryté: „Lebo nie všetci, ktorí sú z Izraela, sú Izraelom“ (Rímskym 9:6). Tento apoštolský výklad teda otvára možnosť, že uzavretie novej zmluvy nie je prorocky zaslúbené celému etnickému Izraelu, ale iba skutočnému, pravému Izraelu, čiže tým z Izraelitov, ktorí sú deťmi zaslúbenia (Rímskym 9:8), ktorí sú podľa vyvolenia milosti (Rímskym 11:5), ktorých Písmo nazýva aj „zostatok Izraela“ (Rímskym 11:5). To, s kým Boh novú zmluvu uzavrie, zistíme nakoniec podľa toho, komu všetkému sa zaslúbenia novej zmluvy (o obriezke srdca a zapísaní Božieho zákona na myseľ) vyplnia, keď nová zmluva nadobudne platnosť. Už asi tušíme, že sa to bude týkať nielen uverivších zo Židov (zostatku Izraela), ale aj uverivších z pohanov, ktorí sú duchovným semenom Abrahámovým v množnom čísle (Galatským 3:29), ktorí sú vetvami vštepenými do dobrej olivy (Rímskym kapitola 11). Ale nepredbiehajme, vyložme to pekne po poriadku z

Písma.

Starozákonné proroctvá obsahujúce rovnaké zaslúbenia ako zaslúbenie o novej zmluve

V ére starej zmluvy zazneli viaceré zaslúbenia, ktoré boli prorocky oznámené, ktoré mali rovnakú podstatu (charakter) ako zaslúbenia spojené so zaslúbením o novej zmluve. Pre všetky z nich je charakteristické to, že Boh sľubuje, že urobí niečo, k čomu zaväzuje sám seba, pričom na človeka nekladie žiadnu podmienku. Tieto zaslúbenia sa týkajú nasledovných skutočností:

- a) Boh bude svojmu ľudu Bohom a bude prebývať v ich strede.
- b) Boží ľud bude Bohu jeho ľuďom.
- c) Boh svojmu ľudu obreže srdcia, inak povedané odníme ich kamenné srdce a dá im mäsité srdce, aby Boha poznali (čo neznamená mali o ňom známosť, ale znamená poslúchali ho a boli mu verní).
- d) Boh svojmu ľudu napíše svoj zákon na ich mysle či na ich srdcia.
- e) Boh dá svojmu ľudu nového ducha.
- f) Boh dá svojmu ľudu svojho Ducha.

Rovnako ako sme to vyložili vyššie, aj tieto zasľúbenia sú dané Božiemu ľudu v zmysle pravého Izraela (zostatku Izraela) a nie Izraela ako etnika. A rovnako sú tieto zasľúbenia určené aj uverivším z pohanov, deťom Abrahámovým podľa viery, čo v starozákonných Písmach je ešte zakryté, ale novozákonné Písma to odkrývajú a zjavujú. Aj to si ukážeme nižšie.

Zasľúbenie, že Boh bude svojmu ľudu Bohom, bude uprostred nich prebývať a oni mu budú ľuďom, nachádzame napríklad v Jeremiášovi 24:7, 30:22, 31:1, 32:38; Ezechielovi 11:20, 36:28, 37:23, 37:27; Zachariášovi 8:8. Zasľúbenie, že Boh dá svojmu ľudu nové poslušné srdce, nachádzame napríklad v Jeremiášovi 24:7, 32:39-41; Ezechielovi 11:19, 36:26). Zasľúbenie o dare nového srdca je v Jeremiášovi 32:39-41 prepojené so zasľúbením o uzavretí večnej zmluvy s Božím ľuďom (verš 40). Táto večná zmluva nie je ničím iným ako novou zmluvou, pretože stará zmluva (zmluva zákona skutkov) nie je večná, je určená na to, aby zastarala a zanikla s príchodom novej zmluvy (Židom 8:13). Podobne v Ezechielovi 37:26 sú tieto zasľúbenia prepojené so zasľúbením zmluvy pokoja, ktorá bude večnou zmluvou. Zasľúbenie, že Boh dá svojmu ľudu nového ducha, nachádzame napríklad v Ezechielovi 11:19, 36:26. Zasľúbenie, že Boh dá svojmu ľudu svojho Ducha, nachádzame napríklad v Ezechielovi 36:27.

Tieto prorokované zasľúbenia sú často vyrieknuté v bezprostrednom kontexte obnovy a záchrany Izraela po zajatí (ako severného, tak aj južného kráľovstva) a rozptýlení (o čom prorokoval dokonca už Mojžiš, pozri 5. Mojžišova 30:3), avšak ich konečné naplnenie sa týka večnej spásy a príchodu Novej zmluvy spolu s príchodom Spasiteľa Ježiša Krista. Tieto proroctvá a zasľúbenia sú adresované izraelskému národu. Nie je v nich otvorene odhalené, že sa budú týkať rovnako aj pohanských národov. Pri prvom Kristovom príchode izraelský národ (s výnimkou jednotlivcov) pod Novú zmluvu nevchádza (zostáva pod Starou zmluvou). Naopak pohania (uverivší z nich) vchádzajú pod Novú zmluvu a plnia sa im zasľúbenia Novej zmluvy o dare nového srdca a nového ducha, o dare Božieho (Kristovho, Svätého) Ducha, o poslušnosti skrze zákon zapísaný na srdce a myseľ. Keďže Izraelu ako národu, ako etniku, sa tieto zasľúbenia nenaplnili pri prvom Kristovom príchode, ostáva aby sa naplnili pri jeho druhom príchode. Pri Kristovom druhom príchode Izrael ako národ Krista vierou prijme a až vtedy sa domu Izraelovmu a domu Júdovmu definitívne (s konečnou platnosťou) vyplnia zasľúbenia

prorokované starozákonnými prorokmi. Tieto proroctvá sa preto definitívne týkajú, čo do izraelského národa, druhého Kristovho príchodu.

Ako názorný príklad dobre poslúži Ezechiel 11:17-20. Verše 17-18 prorokujú o bezprostrednej obnove a náprave izraelského národa: „Preto povedz: Takto hovorí Pán Hospodin: A zhromaždím vás z národov a zoberiem vás zo zemí, do ktorých ste rozptýlení, a dám vám zem Izraelovu. A vojdú ta a odpracú z nej všetky jej mrzkosti a všetky jej ohavnosti.“ Avšak verše 19-20 prorokujú o naplnení zaslúbení, ktoré sú spojené so zaslúbením novej zmluvy: „A dám im jedno srdce a nového ducha dám do vášho vnútra, odstránim kamenné srdce z ich tela a dám im srdce z mäsa, aby chodili v mojich ustanoveniach a ostrihali moje súdy a činili ich. A tak mi budú ľuďom, a ja im budem Bohom.“ Keďže tieto prorokované zaslúbenia sa naplnili až s príchodom Novej zmluvy pri príchode Krista, vyplýva z toho, že aj konečné naplnenie proroctva o obnove izraelského národa a jeho zhromaždenie z rozptýlenia (verše 17-18) sa definitívne naplnia pri príchode Krista. Keďže sa však nenaplnili pri jeho prvom príchode, pretože Izrael Spasiteľa neprijal, ostáva ich konečné naplnenie odložené až na druhý Kristov príchod.

Ďalším takýmto príkladom je Ezechiel 36:24-38. Bezprostredný kontext je zemska obnova národa a jeho krajiny (verš 24 v kontexte zvyšku kapitoly). Hlbší duchovný kontext je však očistenie od hriechov (verš 25) a vnútorná duchovná obnova spojená so znovuzrodením (verše 26-27) – darované nové srdce, darovaný nový duch, darovaný Boží (Svätý) Duch a Bohom spôsobená poslušnosť zvnútra (zo srdca, Boží zákon zapísaný na mysli). A výsledkom obnovy bude: „... a budete mi ľuďom, a ja vám budem Bohom“ (verš 28). Opäť, keďže táto duchovná obnova Izraela (týkajúca sa ostatku Izraela) je spojená s ich uvedením pod novú zmluvu, udeje sa tak až pri druhom príchode Krista. Z toho vyplýva, že aj tá časť proroctva o obnovení zemskej vlasti sa síce vyplní, ale je to predobraz večnej vlasti, ktorá znamená definitívne konečné naplnenie proroctva o obnove vlasti Božieho ľudu.

Platí to aj o proroctve v Ezechiel 37:21-27. Bezprostredný kontext je zemský – obnova po rozptýlení (verš 21): „Takto hovorí Pán Hospodin: Hľa, ja vezmem synov Izraelových z pomedzi národov, kam odišli, a zhromažďím ich zo všetkých strán a dovediem ich do ich zeme.“ Ani už viac nebude nikdy izraelský národ rozdelený na dva národy a dve kráľovstvá (verš 22). Boh im sľubuje aj očistenie a následne: „... a budú mi ľuďom, a ja im budem Bohom“ (verš 23). Bezprostredný kontext týchto zaslúbení je zemská rovina, ktorá sa vyplní etnickému Izraelu (synovia Abrahámovi podľa tela): vrátia sa do svojej zemskej vlasti, nebudú viac uctievať modly a falošných bohov a Boh im bude Bohom a oni mu budú tu na zemi jeho ľuďom – zvláštnym oddeleným vlastníctvom. Zemská rovina však nepredstavuje konečné naplnenie tohto proroctva a týchto zaslúbení. Vieme, že Abrahám nehľadal zemskú vlasť, ale večnú vlasť (Židom kapitola 11). Konečným cieľom Božieho plánu nie je mať svoj ľud na zemi, ale mať svoj oslávený ľud vo večnosti, v novom Jeruzaleme, v novom nebi a na novej zemi. Toto proroctvo sa preto v konečnej miere naplní až pri druhom Kristovom príchode. A čiastočne sa naplnilo už aj pri prvom príchode synom Abrahámovým podľa viery, ale najmä tým z pohanov a nie tým z Izraela.

Definitívna, konečná rovina týchto proroctiev a týchto zaslúbení sa teda týka večnej spásy. A je adresovaná izraelskému národu. Z novozákonného zjavenia je však zrejmé, že sa v skutočnosti týka len zostatku z Izraela a týka sa aj uverivších z pohanov. Uverivší (zo Židov i pohanov), ktorí sú Božími synmi a synmi Abraháma podľa viery, sú obrazne povedané vzatí a zhromaždení zo všetkých národov. Platí o nich, že Boh im je Bohom a oni sú mu ľuďom. Platí o nich, že Boh prebýva uprostred nich (skrže svojho Ducha). A bude uprostred nich prebývať v novom Jeruzaleme na novej zemi. Synovia Abrahámovi podľa viery so židovským rodokmeňom budú definitívne vzatí a zhromaždení zo všetkých národov (kedy ani jeden z nich už viac v rozptýlení neostane) až pri druhom Kristovom príchode.

To, že Boh za „svoj ľud“ považuje pravý Izrael (zostatok Izraela) a nie celý národ Izrael, je zrejmé dokonca už z týchto starozákonných proroctiev. Napríklad v kapitole 24 proroka Jeremiáša sú dve skupiny izraelského národa obrazne označené ako kôš s dobrými figami a kôš so zlými figami. Len o kôši s dobrými figami sa oznamuje, že sa navrátia k Hospodinovi celým srdcom, pretože Boh im dá srdce, aby ho znali, v dôsledku čoho on im bude Bohom a oni

mu budú ľuďom. Toto zaslúbenie sa netýka tých z koša so zlými figami (judského kráľa Cedekiáša, jeho kniežat a ostatku Jeruzalema). Na nich sa naopak vzťahuje Božia kliatba, časné Božie tresty a nakoniec zatratenie. Podobne v kapitole 11 proroka Ezechiela sa zaslúbenie o dare nového srdca a nového ducha a o tom, že Boh im bude Bohom a oni jemu ľuďom, netýka celého Izraela, ale iba zostatku Izraela, pretože verš 21 hovorí o tých z Izraela, ktorých srdce chodí za ich mrzkosťami a za ich ohavnosťami, ktorým Boh odplatí podľa ich skutkov.

Novozmluvný apoštolský výklad prorocietv o tom, že Boh bude svojmu ľudu Bohom a oni mu budú ľuďom

To, koho sa týkajú všetky starozákonné zaslúbenia „ja im budem Bohom a oni mi budú ľuďom“, odkrýva, zjavuje a vykladá priamo a výslovne apoštolské učenie: „A aká je zhoda medzi chrámom Božím a medzi modlami? Lebo veď vy ste chrámom živého Boha, ako povedal Boh: Budem bývať v nich a prechádzať sa, a budem ich Bohom, a oni mi budú ľuďom“ (2. Korinským 6:16). Tými, ktorí sú Božím ľuďom, na ktorých sa vzťahujú tieto starozákonné zaslúbenia, nie je nikto iný ako „chrám živého Boha“, čiže „Cirkev zo Židov i pohanov“. A rovnako to platí aj o ostatných starozákonných prorokovaných zaslúbeniach (o novom duchu, novom srdci, Božom Duchu, atď.), pretože tieto zaslúbenia sú previazané a nemožno ich rozdeliť. Aj starozákonné zaslúbenie o darovaní Ducha, adresované v starej zmluve „domu Izraelovmu“, sa naplnilo aj uverivším z pohanov: „... aby na pohanov prešlo v Kristu Ježišovi požehnanie Abrahámov, aby sme dostali zaslúbenie Ducha skrze vieru“ (Galatským 3:14).

Toto zaslúbenie „ja im budem Bohom a oni mi budú ľuďom“ sa v jednom význame (duchovnom) naplnilo uverivším zo Židov i pohanov už po Letniciach, keď bol vyliaty Duch, keď sa uverivší stali Božími deťmi a získali nebeské občianstvo, avšak v plnosti, v konečnej miere sa naplní až po vzkriesení a oslávení: „A počul som veľký hlas od trónu z neba, ktorý hovoril: Hľa, stán Boží s ľuďmi, a bude bývať s nimi, a oni budú jeho ľuďom, a on, Boh, bude s nimi a bude ich Bohom“ (Zjavenie 21:3).

### Podstata zaslúbenia o novej zmluve

Ústredným a zásadným pri novej zmluve je to, že čo Boh od svojho ľudu požaduje (vieru, vernosť, lásku, poslušnosť), to on nakoniec jednostranne zabezpečí a vo vnútornostiach človeka, ktorý má patriť do Božieho ľudu, to aj spôsobí. To, čo Boh od svojho ľudu požaduje, je zrejmé – mať nové srdce a nového ducha: „Odvrhňte od seba všetky svoje prestúpenia, ktorými ste prestupovali, a zadovážte si nové srdce a nového ducha! Lebo veď načo máte zomrieť, dome Izraelov?“ (Ezechiel 18:31). A to, čo Boh od svojho ľudu požaduje, nakoniec On zaslúbuje ako súčasť novej zmluvy: „A dám vám nové srdce a nového ducha dám do vášho vnútra a odstránim to kamenné srdce z vášho tela a dám vám srdce z mäsa“ (Ezechiel 36:26). Podobne Boh prikazuje svojmu ľudu mať obrezané srdce: „Obrežte sa Hospodinovi a odstráňte všelijakú neobrezanosť svojho srdca, mužovia Júdovi a obyvatelia Jeruzalema, aby nevyšla moja prchivosť ako oheň a nehorela, takže by nebolo toho, kto by uhasil, pre zlosť vašich skutkov“ (Jeremiáš 4:4). Obrezané srdce nakoniec majú však len tí, ktorí sú v duchu a nie sú v tele, ktorým Boh sám dal svojho Ducha a obrezal im srdce: „... ale Židom je ten, kto je ním skryté, v srdci, a obriezka je obriezka srdca v duchu, nie v litere, - ktorého chvála nie je od ľudí, ale od Boha“ (Rímskym 2:29, pozri aj 2. Korinským 3:3). Naplnením všetkých zaslúbení prepojených s novou zmluvou je znovuzrodenie – splodenie z Ducha a nové narodenie.<sup>C)</sup>

### Príchod Novej zmluvy

Prostredníkom Novej zmluvy je Kristus (Židom 8:6, 9:15, 12:24). Nová zmluva teda vstúpila do platnosti s príchodom Krista. Lebo keď sa zamieňa kňazstvo, nevyhnutne sa deje i zámena zákona, čiže zámena zmluvy (Židom 7:12). Starozmluvné kňazstvo nahradil Kristus ako Veľkňaz, preto s Kristovým príchodom muselo dôjsť aj k zámene zmluvy, k príchodu Novej zmluvy. S Kristovým príchodom bola uzavretá a do platnosti vstúpila Nová zmluva.

### Charakter a podstata Novej zmluvy

Zapísanie zákona na srdce a myseľ, dar Ducha, obriezka srdca – to všetko je ekvivalentné znovuzrodeniu. Boh teda uzavrel Novú zmluvu so všetkými, ktorých splodil z Ducha a daroval im nové narodenie. Pod Novou zmluvou teda sú všetci znovuzrodení Židia aj znovuzrodení pohanovia. „Dom Izraelov a dom Júdov“ (Židom 8:8) teda je Cirkev zo Židov i pohanov, skutočný pravý Boží ľud, všetci tí, ktorí sú v Kristovi (majú jeho Ducha), všetci tí, ktorí sú z viery, deti Abrahámove podľa viery, čiže duchovné semeno Abrahámove v množnom čísle (Galatským 3:29), deti Božie skrze vieru (Galatským 3:26). Nová zmluva je naplnením abrahámovej zmluvy: „... aby na pohanov prešlo v Kristu Ježišovi požehnanie Abrahámove, aby sme dostali zaslúbenie Ducha skrze vieru“ (Galatským 3:14).

Dôležitou skutočnosťou je aj to, že Nová zmluva je vlastne závet („posledná vôľa“). Aby závet vstúpil do platnosti a nastalo dedenie, musí ten, kto závet učinil, zomrieť. O Novej zmluve vieme to, že je to Božia večná zmluva, preto je to Boží závet. To znamená, že ten, kto musel zomrieť, aby závet platil, musel byť vtelený Boží Syn z večnosti a nikto iný to byť ani nemohol – súčasne Boh a súčasne aj človek. Kristovou smrťou vstupuje Nová zmluva do platnosti (Židom 9:16-17). Nová zmluva je pozoruhodný závet, lebo zabezpečuje dedičstvo dvoma smermi. Skrze tento závet sa spasení, Božie deti, stali Božím dedičstvom (Efezským 1:11) a Božie deti sa stali dedičmi (Rímskym 4:13-14, 8:17, Galatským 3:29, 4:7, Títovi 3:7), lebo získali dedičstvo (Matúš 5:5, 19:29, 25:34, Kolosenským 3:24, Židom 9:15, 1. Petrov 1:4-5).

### S kým Boh uzatvoril Novú zmluvu

Boh uzatvoril Novú zmluvu so skutočným, pravým „domom Izraelovým a domom Júdovým“, do ktorého patrí „zostatok Izraela“ všetkých generácií od Kristovho prvého príchodu a spolu s nimi aj všetci pohanovia, ktorí sú z viery v evanjelium Abrahámovými deťmi. Z tohto pramení veľké výkladové ponaučenie týkajúce sa starozmluvných prorociev. Keď starozmluvné proroctvá

sľubujú nejaké zaslúbenia „domu Izraelovmu či Jákobovmu“, tak to neznamená, že sa automaticky týkajú celého etnika, celého Izraela, celého židovského národa. Môže to byť tak, že zemská rovina týchto prorociev sa týka celého etnika, avšak konečné duchovné večné naplnenie sa týka len pravého Izraela a v ňom neviditeľne zahrnutých aj uverivších z pohanov – teda sa týka nakoniec cirkvi zo Židov i pohanov –, zhromaždenia zbudovaného Ježišom Kristom z Nazareta (Židom 12:23; Matúš 16:18), Božím Synom z večnosti.

*A preto je prostredníkom novej zmluvy,*

*aby, keď sa stala smrť na vykúpenie z prestúpení za prvej zmluvy,*

*dostali zaslúbenie večného dedičstva tí, ktorí sú povolaní.*

Židom 9:15

*A ktorých predurčil, tých aj povolal, a ktorých povolal, tých aj ospravedlnil,*

*a ktorých ospravedlnil, tých aj oslávil.*

Rímskym 8:30

Poznámky a zdroje:

A) Pozri článok „Pestún vedúci ku Kristovi“ v Solas číslo 36, jeseň 2017

(web a PDF: <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/pestun-veduci-ku-kristovi>), kde je vysvetlený účel Mojžišovho zákona, prečo má charakter zmluvy a ako bol daný izraelskému národu.

B) publikácia vydavateľstva Solas (2017) „Zmluva zasľúbení: Abrahámovo potomstvo“ (dostupné online ako PDF na <http://solas.sk/media/pdf/publikacie/zmluva.pdf>)

C) Ohľadom splodenia z Ducha a nového narodenia pozri článok: „Musíte sa narodiť znova: Splodenie z Ducha a nové narodenie“ (Solas 52, jeseň 2021, online: <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/musite-sa-narodit-znova>).